Burðarpokar úr plasti á Suðurlandi

Eftirfarandi kynning er unnin úr skýrslu eftir Elísabetu Björney Lárusdóttir, „Plastpokalaust Suðurland rit nr. I – Samantekt um burðarpoka úr plasti. Verkefnið tengist áhersluverkefninu „Plastpokalaust Suðurland“.

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

1 manneskja = 10 kg af plasti á 100 dögum

Plast

- ✓ Plast er unnið úr olíu
  - ✓ 1 kg. plast = 2 ltr. olía
- ✓ Meðal notkunartími plasts er 25 mínútur
- ✓ Brotnar niður á 100 – 500 árum
- ✓ Brotnar niður í örsmáar plastagnir sem menga vatn og vistkerfi og berast að auki inn í fæðukeðju mannsins
- ✓ Tilgangslaus sóun á dýrmætum auðlindum

Númer	Skammstöfun	Heiti	Dæmi um vöru	Athugasemd
1	PET	Polyethylen terephthalat	Gosflöskur og flíspeysur	Hentar mjög vel til endurvinnslu
2	HDPE	Polyethylen – High Density (HDPE)	Umbúðir fyrir snyrtivörur og flöskur	Eitt algengasta og mest notaða plastefnið m.a. í umbúðir fyrir snyrtivörur o.þ.h. Hentar vel til endurvinnslu
3	PVC	Polyvinylchlorid	Plastfilma, leikföng og regnföt	Vínyll. Framleitt úr lífrænum klórsamböndum og er mengandi bæði við framleiðslu og förgun
4	LDPE	Polyethylen – Low Density (LDPE)	Innkaupapokar, ruslapokar og frystiumbúðir	Eitt algengasta plastefnið. Hentar vel til endurvinnslu.
5	PP	Polypropylen	Bílar og gólfteppi, í atvælaumbúðum svo sem jógúrt- og skyrdósir, nestisbox o.s.frv.	Hentar vel til endurvinnslu
6	PS	Polystyren	Frauðplast svo sem plastbakkar og áhöld	Á að skila til endurvinnslu en er ekki eins auðveldlega endurunnin og PET, HDPE og PP
7	Aðrar	Allt annað plast t.d. ABS, EVA, Nylon, akrýl	LEGO kubbar, flöskur og öryggisgler	Í þessum flokki eru 13 mismunandi plasttegundir og því hentar þessi flokkur illa til endurvinnslu

Ferðalag plastumbúða í heiminum 2013

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

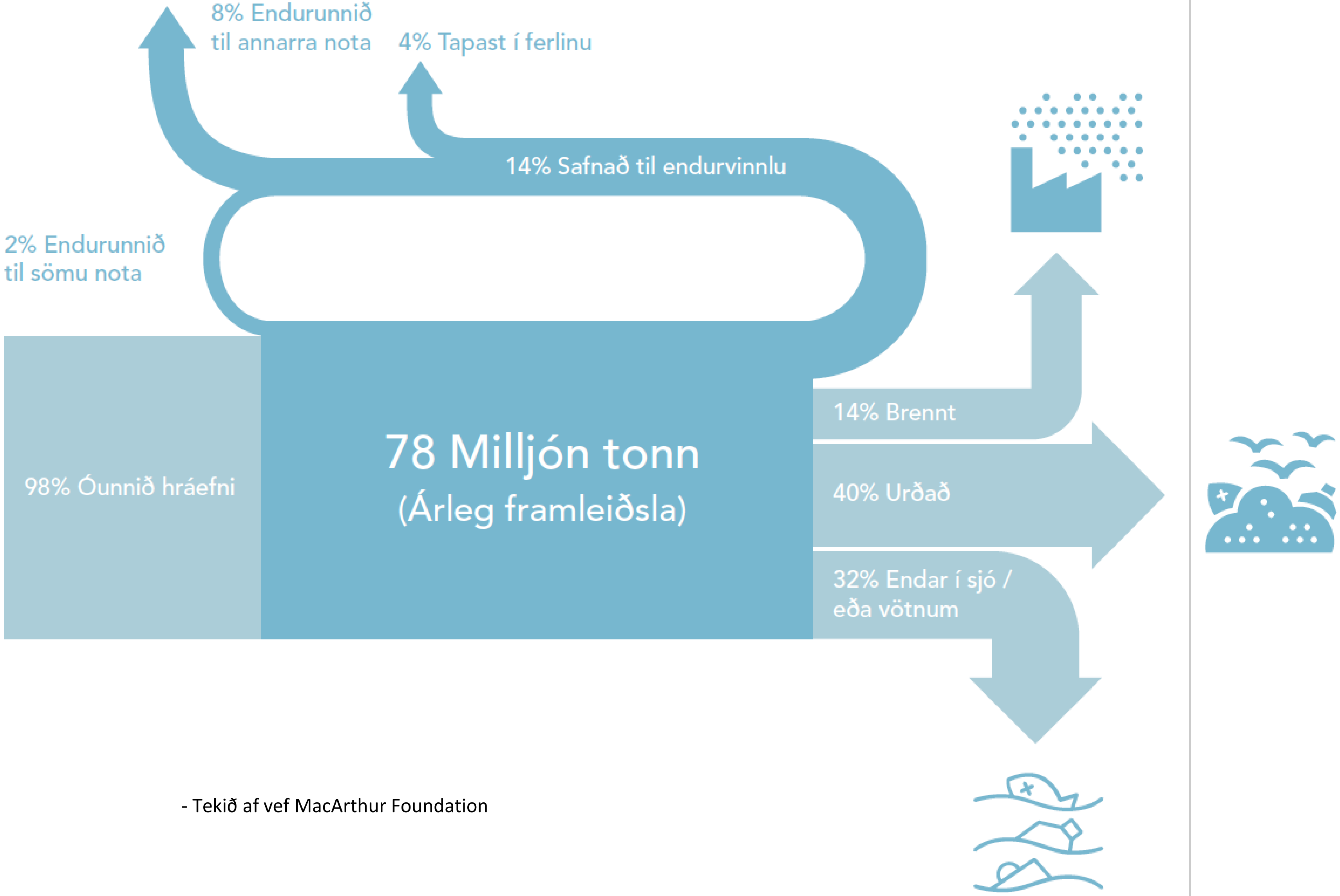

- Tekið af vef MacArthur Foundation

Vistferlisgreining á burðarpokum

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

Auðlindanotkun og önnur umhverfisáhrif við framleiðslu	Einnota plastpokar (Polyethylene)	Einnota pappírspokar	Fjölnota plastpokar (Óvafið Polyethylene)		Fjölnota plastpokar (Polyethylene) úr 40% endurunnu efni	
	1 notkun	*1 notkun*	*1 notkun*	*8 notkunir*	*1 notkun*	*8 notkunir*
Óendurnýtanleg orka, GJ	763	2620	3736	467	2945	368
Losun gróðurhúsalofttegunda, ● = 0,010 tonn af CO_2	0,040	0,080	0,262	0,033	0,182	0,023
Notkun ferskvatns 💧 = 10 gallon	58	1000	426	85	250	40

Heimildir;
(EAUK, 2006)

Fjöldi poka í notkun í Evrópu og á Íslandi

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

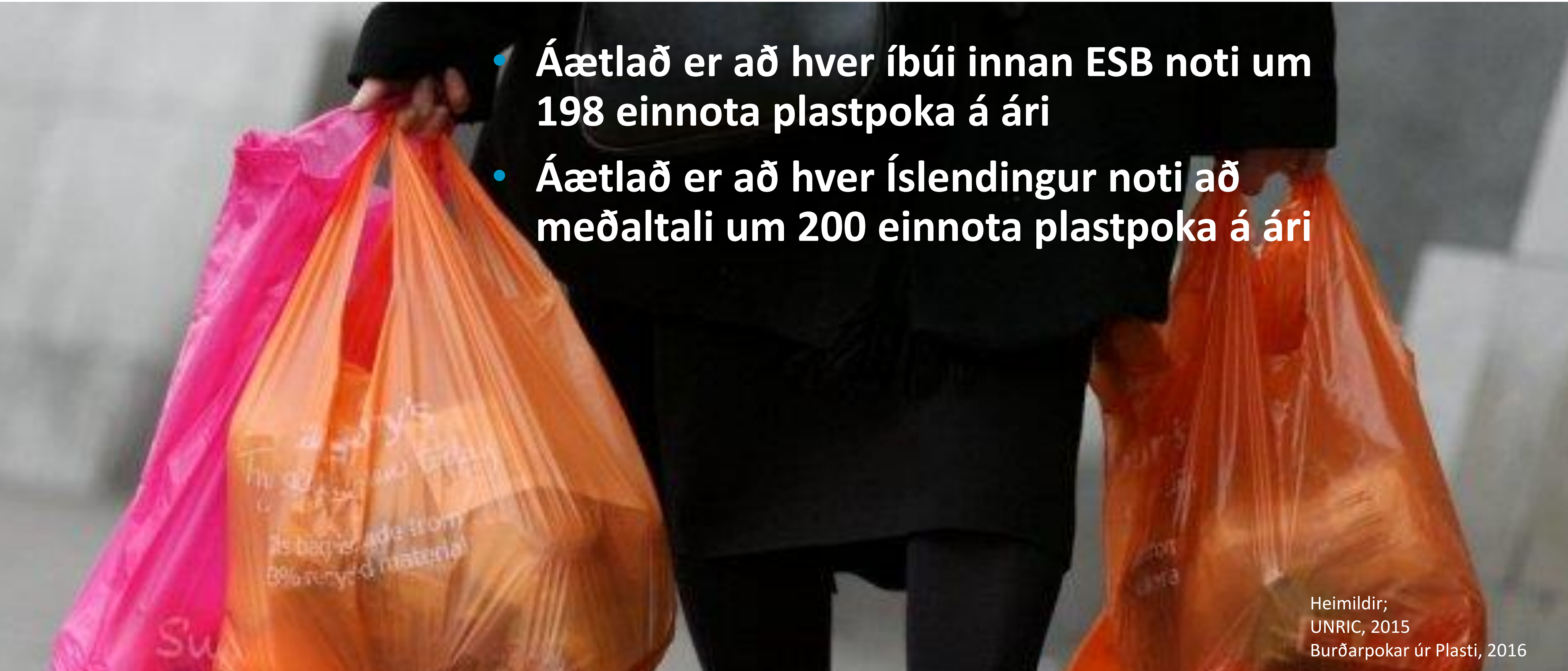

- **Áætlað er að hver íbúi innan ESB noti um 198 einnota plastpoka á ári**
- **Áætlað er að hver Íslendingur noti að meðaltali um 200 einnota plastpoka á ári**

Heimildir;
UNRIC, 2015
Burðarpokar úr Plasti, 2016

Áætlað árlegt magn af plastpokum frá íbúum Suðurlands

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

Íbúafjöldi: 27.528 manns

Hærra gildi (200 stk/mann): 5.505.600 stk.

Lægra gildi (100 stk/mann): 2.752.800 stk.

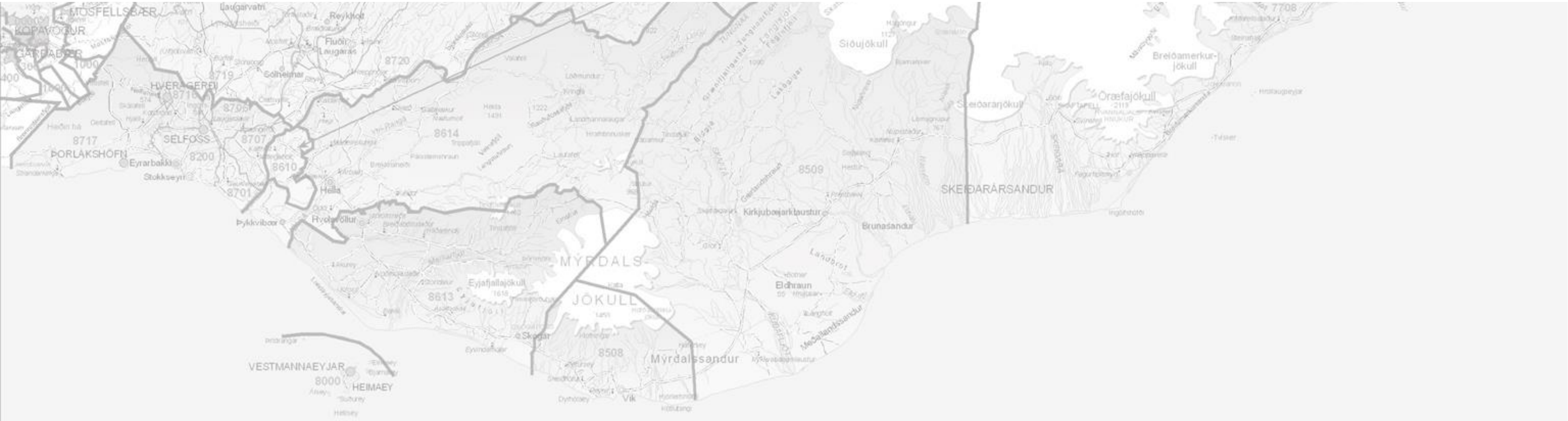

Áætlað árlegt magn af plastpokum fyrir Suðurland og hvar þeir enda

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

	Áætlað hlutfall	Hærra gildi	Lægra gildi
Urðun	40%	2.202.240	1.101.120
Vatn/sjór	32%	1.761.792	880.896
Endurvinnsla	14%	770.784	385.392
Brennsla	14%	770.784	385.392

Áherslur ESB

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

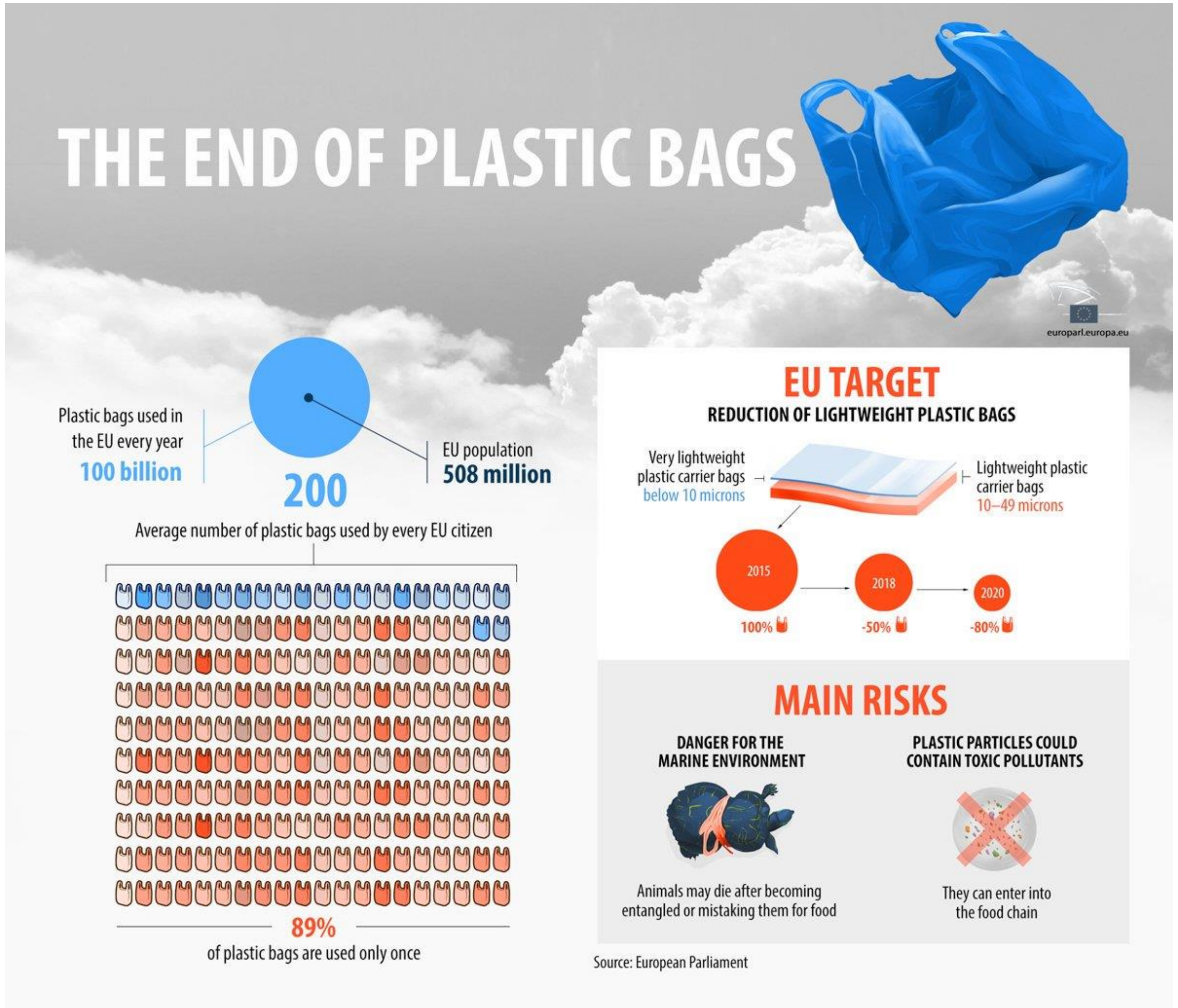

- ✓ ESB hefur gefið út tilskipun sem skuldbindur aðildarríki til að draga úr einnota plastpokum með hertum skilyrðum fyrir 2020 og aftur 2025
- ✓ Markmið:
  - Fyrir árið 2020 noti hver einstaklingur ekki fleiri en 90 poka
  - 2025; 40 pokar
- ✓ Eftir árið 2018 verður lagt bann á að gefa þunna einnota plastpoka innan ESB
- ✓ Ísland fylgir þessu sem aðili að EES-samningi

Áherslur ríkis

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

- ✓ Lög um meðhöndlun úrgangs (nr.55/2003) eru ríkjandi lög á Íslandi þegar kemur að úrgangi
- ✓ Stefna umhverfis- og auðlindaráðherra í úrgangsmálum kemur fram í Saman gegn sóun sem gildir til 12 ára

Umhverfisráðuneyti

737/2003

Reglugerð um meðhöndlun úrgangs.

Breytingareglugerðir:

747/2017 Reglugerð um (2.) breytingu á reglugerð nr. 737/2003, um meðhöndlun

969/2014 Reglugerð um (1.) breytingu á reglugerð nr. 737/2003, um meðhöndlun

I. KAFLI

Markmið, gildissvið o.fl.

1. gr.

Markmið.

Landsáætlun
um meðhöndlun úrgangs 2013-2024

Úrgangsstjórnun til framtíðar

Saman gegn sóun

– Almenn stefna um úrgangsforvarnir 2016 - 2027

Úrgangsforvarnir

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

Bætt nýting miðar að því að nýta allt til hins ítrasta og koma í veg fyrir að úrgangur myndist sem fer í urðun

Zero Waste / lágmarka rusl í urðun

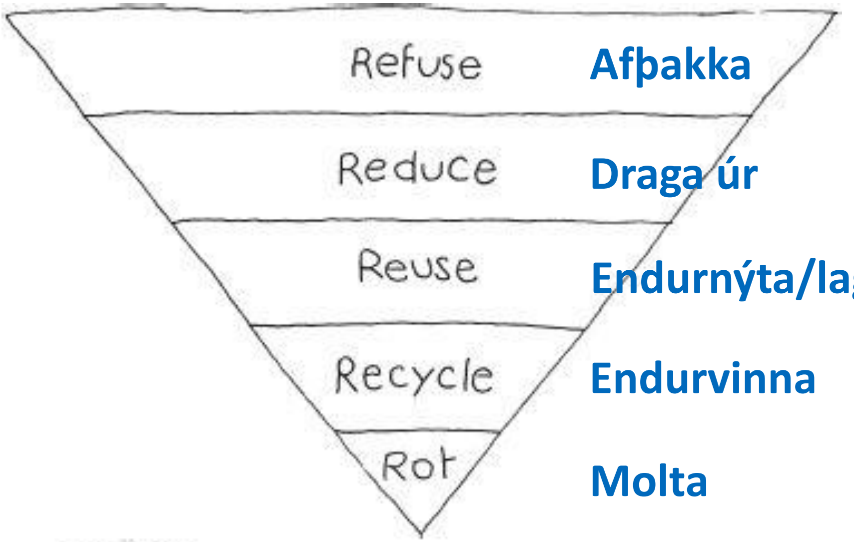

Afþakka
Draga úr
Endurnýta/laga
Endurvinna
Molta

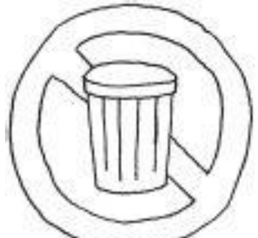

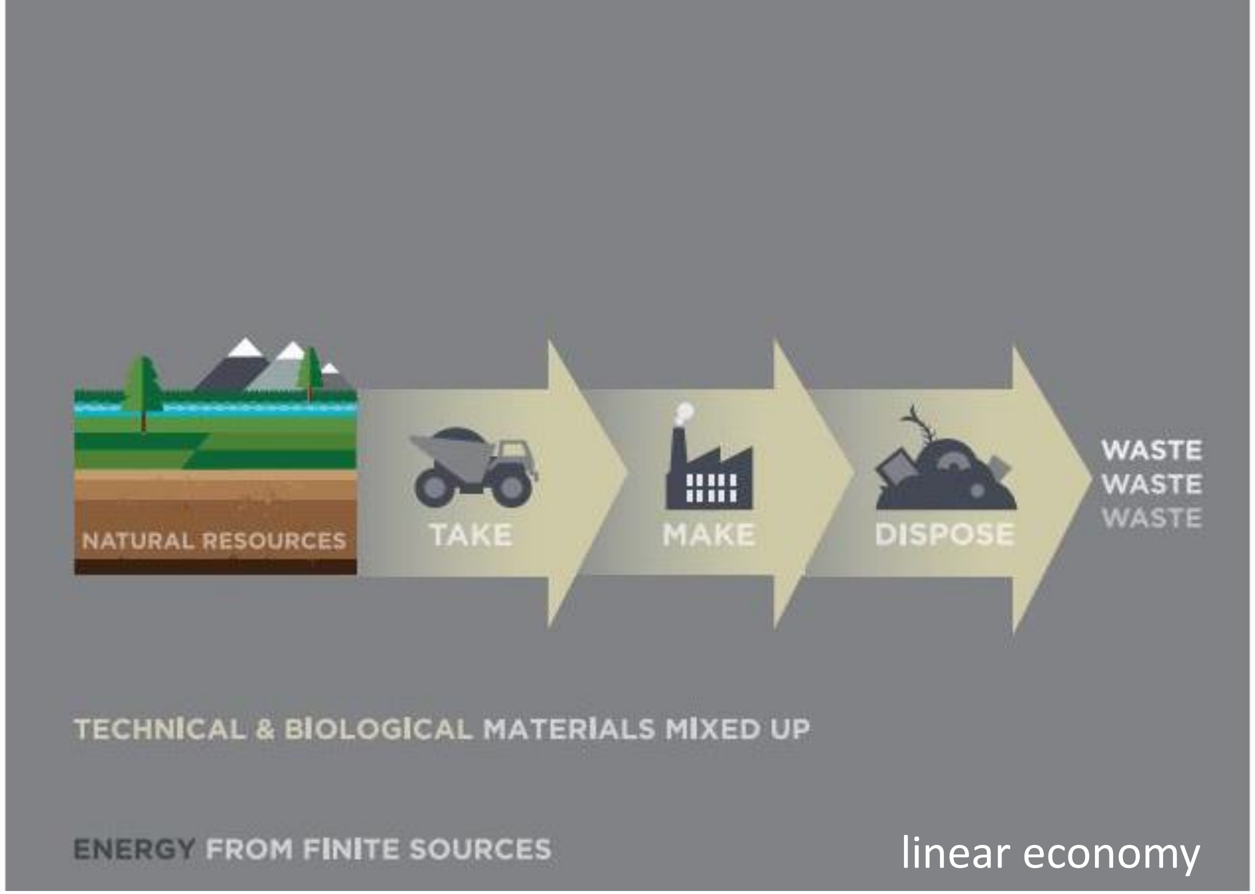

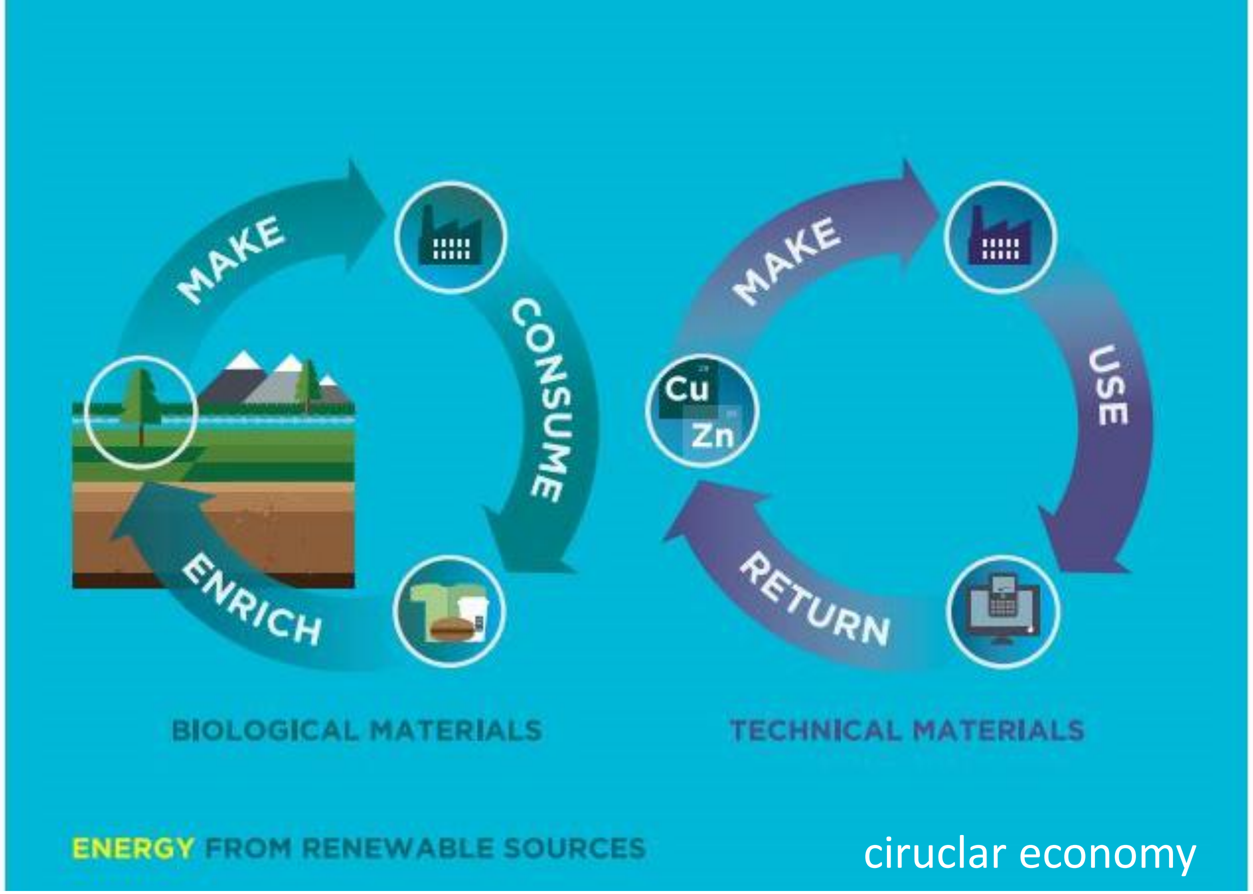

LÍNULEGT HAGKERFI

„TAKE-MAKE-DISPOSE“
„Hráefnisupptaka - framleiðsla og notkun – urðun“

ORKA: Óendurnýtanleg s.s. kol, olía og gas

HRINGRÁSARHAGKERFIÐ

Lífkerfið: „MAKE-CONSUME-ENRICH“
Framleiðsla – notkun – auðga

Tæknikerfið: „MAKE-USE-RETURN“
Framleiðsla – notkun – skila

ORKA: Endurnýtanleg s.s vatn, sól, vindur o.s.frv.

Hvað geta íbúar/sveitarfélögin gert?

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

- Stuðla að aukinni flokkun plasts með betri sorphirðu, kynningu, fræðslu, verðskrá úrgangs o.s.frv.
- Sýnt fyrirmynd í verki og draga úr eða hætta með öllu kaupum á vörum sem eru í plasti – öflugur þrýstihópur á framleiðendur
- Koma upp Pokastöð í hverju samfélagi
- Fara í plastslaust átak og hvetja íbúa og fyrirtæki til samstarfs
- Sveitarstjórnarfólk er í þeirri stöðu að geta verið leiðandi í þessu starfi

Pokastöðin

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

Takk fyrir